

UZASADNIENIE

**sporządzone zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 3 października 2008 r.
o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie,
udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania
na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.)**

**do przyjętego „Programu Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego
wraz z prognozą oddziaływania na środowisko**

Podstawę prawną do opracowania programu ochrony środowiska stanowi art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.). Zgodnie z art. 17 ust. 4 w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska, zapewnia się możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.)

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) do przyjętego dokumentu dołącza się uzasadnienie zawierające informację o udziale społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ww. *Programu* oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, w dniu 21 lipca 2022r. dokument Programu wraz z prognozą został wysłany do zaopiniowania do Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Organ pismem z dnia 02.09.2022 r. przesłał uwagi do dokumentu (znak pisma: DSA-PEKO.0311.8.2022.JO). Poprawiony dokument został ponownie przesłany do Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Organ pismem z dnia 15 listopada 2022 r. przesłał uwagi do dokumentu (znak pisma: DSA-PEKO.0311.56.2022.JO).

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projekt *Programu* został wysłany do zaopiniowania dnia 20 lipca 2022 r. do Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wielkopolskim oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim. Pismem z dnia 16 sierpnia 2022 r. Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wielkopolskim pozytywnie zaopiniował dokumenty (znak pisma: NZ.9022.339.2022.MZ). Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim wniósł uwagi do dokumentów (znak pisma: WZŚ.410.257.2022.DT z dnia 19 sierpnia 2022 r.). Poprawione dokumenty przesłano ponownie do RDOŚ. Pismem z dnia 28.10.2022 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim pozytywnie zaopiniował dokumenty (znak pisma: WZŚ.410.334.2022.DT).

Zgodnie z art. 30 i w związku z art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) Zarząd Województwa Lubuskiego zapewnił mieszkańcom województwa lubuskiego udział w tworzeniu tego opracowania. Z projektem dokumentu można było zapoznać się w Departamencie Środowiska (w Wydziale Pozwoleń i Programów) Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze, ul. Olbrychta 10 w Zielonej Górze, pokój nr 102 w godzinach pracy urzędu oraz na stronie BIP Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego (www.bip.lubuskie.pl w zakładce Ochrona środowiska – Program ochrony środowiska).

Uwagi i wnioski do projektu Programu można było składać w dniach od 18.07.2022 r. do 16.08.2022 r., w formie:

- pisemnie na adres: Departament Środowiska Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra
- ustnie do protokołu,
- za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres e-mail: sekretariat.dsr@lubuskie.pl, bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym.

We wskazanym terminie wpłynęły uwagi, których sposób uwzględnienia przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze					
1	4.11.2.Współpraca międzynarodowa w zakresie ochrony środowiska str. 189-190	Działania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska z Niemcami.	Proponujemy usunąć cały zapis dot. współpracy międzynarodowej WIOŚ.	Dane nieaktualne, sprzed reformy Inspekcji Ochrony Środowiska i sprzed pandemii. Obecnie za współpracę odpowiada głównie GIOŚ. WIOŚ nie prowadzi współpracy samodzielnie, a jedynie uczestniczy w różnych płaszczyznach współdziałania o charakterze międzynarodowym. WIOŚ nie jest jednostką wojewódzką – należy do administracji rządowej.	uwzględniono
2	4.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów str. 132 i dalej 4.7.7. Analiza SWOT	W zagrożeniach nie ujęto specyfiki województwa lubuskiego jako województwa przygranicznego, a tym samym szczególnie narażonego na nielegalne transgraniczne przemieszczanie odpadów.	W analizie SWOT należy w Zagrożeniach ująć: nielegalne transgraniczne przemieszczanie odpadów, a w Słabych stronach: niedostateczna liczba miejsc zatrzymywania nielegalnych transportów odpadów.	Obecnie w województwie lubuskim wyznaczono tylko 2 takie miejsca w Marszowie i Kunowicach, łącznie dla 3 pojazdów. Ze względu na stosunkowo długi czas przeprowadzania procedury zwrotu odpadów do kraju pochodzenia i niewielką liczbę miejsc postojowych, ich dostępność dla służb kontrolnych jest mocno ograniczona. Wszystkie służby współdziałające w kontroli TPO sygnalizują ten problem.	uwzględniono
3	10.2. Wykaz obszarów interwencji, celów, kierunków interwencji oraz zadań wyznaczonych w ramach Programu ochrony środowiska województwa lubuskiego. Tabela 81. str. 215	Brak zapisu.	Str. 237 dodać kierunek interwencji: GO.6 Zwiększenie dostępności miejsc zatrzymywania nielegalnych transportów odpadów Zadania: GO.6.1 zmiana AWPGO GO.6.2 zorganizowanie dodatkowych miejsc zatrzymywania transportów odpadów.	jw.	Uwaga uwzględniona częściowo Odnosnie wprowadzania tych zadań, zobowiązania do utworzenia takich miejsc znajdują się w AWPGO. W POŚ dla województwa lubuskiego ujęto problem, natomiast nie jest to dokument, w którym to zadanie będzie wpisane.
4	10.3. Harmonogram realizacji zadań własnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego wraz z ich finansowaniem. Tabela 82 str. 249	Brak zapisu.	Ujęcie zadania z pkt. 3 w harmonogramie.	jw.	jw.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie					
5	3.2. Dokumenty krajowe/ str.30	Brak	Proponujemy uwzględnić projekt II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze Dorzecza Odry. Wprowadzić obowiązujące plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (aPGW), opublikowane w formie rozporządzeń w 2016 roku zachowują swoją moc prawną do 22 grudnia 2022 r. (na podstawie art. 3 pkt 3) ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021 poz. 2368)), jednak wydaje się wskazanym, aby w projektowanym POŚ dla województwa lubuskiego uwzględnić wyniki projektu IIaPGW, który obecnie jest na etapie uzgodnień międzyresortowych.	Plany gospodarowania wodami dla obszarów dorzeczy są podstawowymi dokumentami przy podejmowaniu decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych, a ponadto określają zasady gospodarowania wodami w trakcie 6-letniego cyklu planistycznego. II aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027 będzie obowiązywała w tym samym okresie co POŚ dla województwa lubuskiego. Warto aby ustalenia projektu IIaPGW znalazły odzwierciedlenie w POŚ.	uwzględniono
6	4.4. Gospodarowanie wodami/ 4.4.1. Wody powierzchniowe/str.97	Brak	Wskazane jest uzupełnienie podrozdziału o ustalenia dla jcwp rzecznych i jeziornych wynikające z projektu II aktualizacji Planu	Plany gospodarowania wodami (PGW) są podstawą do podejmowania decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych, a ponadto określają zasady gospodarowania wodami w trakcie 6-letniego cyklu planistycznego.	uwzględniono

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
			Gospodarowania wodami na obszarze Dorzecza Odry (IIaPGW) - okres obowiązywania 2022-2027. Sam wykaz liczby jcwp zawarty w tym podrozdziale wydaje się nie wystarczający, proponujemy uzupełnić choćby o ogólne treści dotyczące celów środowiskowe dla jcwp, oceny ryzyka nieosiągnięcia tych celów do roku 2027, jak również uwzględnić zagadnienie dot. odstępień (derogacji) od osiągnięcia tych celów, na podstawie których może być ustalone przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego, czy też ustalenie celu mniej rygorystycznego - dotyczy to sytuacji gdy pomimo wdrożenia Zestawu działań naprawczych (stanowiących element Planu) wiadomym jest, że nie przyniosą one oczekiwanych efektów (osiągnięcia dobrego stanu wód) w zakładanym czasie. Byłoby z korzyścią dla dokumentu POŚ rozszerzenie tych zagadnień tym bardziej, że projekt w sektorze Gospodarowanie wodami jako cel wskazuje „Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych przy zapewnieniu ochrony przed niedoborami wody i powodzią (str.213)”	II aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027 będzie obowiązywała w tym samym okresie co POŚ dla województwa lubuskiego, dlatego uważamy, że Program nie powinien go pomijać. Jednym z podstawowych elementów Planu są Zestawy działań dla jcw służące osiągnięciu celów środowiskowych jcwp i jcwpd, za realizację, których odpowiedzialni mogą być m.in. wojewodowie, marszałkowie województw, wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast. Corocznie wymagana jest również sprawozdawczość z ich wykonania (art. 328 ust. 2 Ustawy Prawo wodne).	

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
			Wskazane byłoby przeanalizowanie Zestawów działań zaplanowanych do realizacji na obszarze województwa lubuskiego dla jcwpc rzecznych, jeziornych oraz jcwpcd być może wpisują się one w zadania już uwzględnione w POŚ (10.2. Wykaz obszarów interwencji, celów, kierunków interwencji oraz zadań wyznaczonych w ramach Programu ochrony środowiska województwa lubuskiego.) lub zostałyby dodatkowo uwzględnione. Wprowadzić obowiązujące plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (aPGW), opublikowane w formie rozporządzeń w 2016 roku zachowują swoją moc prawną do 22 grudnia 2022 r. (na podstawie art. 3 pkt 3) ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021 poz. 2368)), jednak wydaje się wskazanym, aby w projektowanym POŚ dla województwa lubuskiego		

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
			uwzględnić wyniki projektu IIaPGW, który obecnie jest na etapie uzgodnień międzyresortowych. Ewentualne zmiany np. w Zestawie działań w ostatecznych Rozporządzeniach ustanawiających Plany gospodarowania wodami w stosunku do projektów można skorygować w Raportach z wykonania POŚ.		
7	4.4.3. Obszary zagrożone suszą / Str 102, 2 akapit	<i>„wskazano, że obszar województwa lubuskiego jest zagrożony suszą.....<u>hydrologiczną (obniżenie poziomu wód podziemnych)</u>”</i>	Zmiana uzależniona od intencji autora tzn., czy wskazanie dotyczyło wód powierzchniowych czy podziemnych.	Zapis dot. suszy jest nieprawidłowy. Susza hydrologiczna dotyczy wód powierzchniowych, z kolei obniżenie poziomu wód podziemnych to susza hydrogeologiczna.	uwzględniono
8	4.4.6. Jakość wód podziemnych/str. 144	<i>„Jakość wód na terenie województwa lubuskiego jest wynikiem presji związanej z poborem wody, odprowadzaniem do wód ścieków komunalnych i przemysłowych oraz z dopływem zanieczyszczeń z tzw. źródeł przestrzennych....”</i>	Akapit zawiera nieprecyzyjne treści i dotyczy raczej opisu presji antropogenicznych i ich wpływu na stan wód powierzchniowych podczas gdy rozdział dotyczy wód podziemnych.	Opisany problem odprowadzania do wód ścieków komunalnych i przemysłowych byłby niezgodny z prawem, art. 75 pkt 1 ustawy Prawo wodne zakazuje wprowadzania ścieków bezpośrednio do wód podziemnych.	uwzględniono
9	4.5. Gospodarka wodno-ściekowa, str. 120, Rys. 42 i Rysunek 43	Strefy ochrony pośredniej ujęć wód.	Teren ochrony pośredniej strefy ochronnej.	Zgodnie z art. 121 ust 2 pkt 2 ustawy Prawo wodne strefa ochronna obejmuje teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej	uwzględniono
10	4.5. Gospodarka wodno-ściekowa, 4.5.1. Zaopatrzenie w wodę str. 120, Rys. 42 i Rysunek 43	Strefy ochrony pośredniej ujęć wód.	teren ochrony bezpośredniej strefy ochronnej.	Zgodnie z art. 121 ust 2 pkt 1 i 2 ustawy Prawo wodne strefa ochronna obejmuje wyłącznie teren ochrony bezpośredniej albo teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej.	uwzględniono

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
11	4.5. Gospodarka wodno-ściekowa, 4.5.1. Zaopatrzenie w wodę str. 119	Poniższe mapy przedstawiają strefy ochrony pośredniej oraz bezpośredniej ujęć wód z podziałem na Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej.	Poniższe mapy przedstawiają strefy ochronne ujęć wód obejmujące wyłącznie teren ochrony bezpośredniej albo teren ochrony pośredniej z podziałem na Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej.	Zgodnie z art. 121 ust 2 pkt 1 i 2 ustawy Prawo wodne strefa ochronna obejmuje wyłącznie teren ochrony bezpośredniej albo teren ochrony pośredniej.	uwzględniono
12	4.5 Gospodarka wodno-ściekowa/ Krajowy Program Oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK), str. 123.	KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich (o RLM większej od 2 000) w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków w określonych terminach w Programie.	KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich (o RLM równej 2000 i większej od 2 000) w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków w określonych terminach w Programie.	Zgodnie z art. 86 ust. 1 ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2021 poz. 2233 wraz zmianą Dz.U. 2022, poz. 1549) mówi, iż „ <i>Aglomeracje o równoważnej liczbie mieszkańców co najmniej 2000 powinny być wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych</i> ”, w związku z powyższym należałoby doprecyzować obecny zapis o ten proponowany, tak aby nie powielać błędnych informacji w różnych dokumentach.	uwzględniono
13	4.5 Gospodarka wodno-ściekowa/ Krajowy Program Oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK), str. 123.	W aglomeracjach ujętych w KPOŚK powinien zostać osiągnięty blisko 100% poziom obsługi zbiorczymi systemami kanalizacyjnymi (% RLM korzystających z systemu kanalizacyjnego). Pozostali mieszkańcy aglomeracji będą natomiast korzystać z innych systemów oczyszczania ścieków.	W aglomeracjach ujętych w KPOŚK powinien zostać osiągnięty blisko 100% (tzn. 98% i więcej) poziom obsługi zbiorczymi systemami kanalizacyjnymi (% RLM korzystających z systemu kanalizacyjnego). Pozostali mieszkańcy aglomeracji tzn. nie więcej 2% i mniejszy niż 2000 RLM będą natomiast korzystać z innych systemów oczyszczania ścieków zapewniających ten sam poziom oczyszczania ścieków jak dla całej aglomeracji.	Termin pełnego wdrożenia dyrektywy ściekowej przez Polskę, tj. dostosowania aglomeracji do jej wymogów, upłynął 31 grudnia 2015 r., w związku z czym Komisja Europejska w roku 2018 wszczęła przeciwko Polsce formalne postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom wynikającym z ww. dyrektywy. Postępowanie przeciwko Polsce jest na etapie tzw. uzasadnionej opinii na podstawie art. 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w związku z uchybieniem zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 3, 4, 5, 10, 15 oraz sekcji A, B i D załącznika I do dyrektywy ściekowej. Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej minimalny procent skanalizowania dla <u>wszystkich</u> aglomeracji wynosi 98% Pozostałe 2% musi być mniejsze niż 2000 RLM (czyli nie może przekroczyć 1999 RLM). Ponadto, powyższy zapis jest również wpisany w nowej ustawie Prawo wodne w art. 87a	uwzględniono

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
				obowiązującej od 09.08.2022r. Ze względu na powyższe należy doszczegółowić zapis o ten proponowany.	
14	4.5 Gospodarka wodno-ściekowa/ Krajowy Program Oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK), str. 123.	Do chwili obecnej przeprowadzono pięć aktualizacji Programu w latach: 2005, 2009, 2010, 2015 i 2017. Przyjęta przez Radę Ministrów 31 lipca 2017 r. V aktualizacja zawiera listę zadań zaplanowanych przez samorządy do realizacji w latach 2016-2021.	Do chwili obecnej przeprowadzono sześć jego aktualizacji w latach: 2005, 2009, 2010, 2015, 2017 i 2022. Szóstą aktualizację KPOŚK Rada Ministrów przyjęła w dniu 5 maja 2022 r. Zawiera ona listę zadań zaplanowanych przez samorządy do realizacji w latach 2021-2027.	Niniejsze opracowanie zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska na terenie województwa lubuskiego, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska, a w tym prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej do roku 2027 , więc wydają się być zasadnym uaktualnienie i zmianę zapisu w formie proponowanej. Tutaj należy wziąć pod uwagę całość wyżej wymienionych uzasadnień co do całości tematu jakim jest KPOŚK.	uwzględniono
15	10.2 Wykaz obszarów interwencji, celów, kierunków interwencji oraz zadań wyznaczonych w ramach Programu ochrony środowiska województwa lubuskiego./ Str.229	Zadanie: GWS.1.2. Ustanawianie stref ochronnych dla ujęć wód powierzchniowych i podziemnych./ Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny**: monitorowanie: PGW WP	Proponujemy usunąć określenie „monitorowane”, zamiast tego wskazać w tym miejscu jednostki odpowiedzialne za ustanawianie stref ochronnych tj. PGW WP Zarządy Zlewni oraz wojewodowie.	Podstawa prawna: 1) wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia właściwy organ Wód Polskich w drodze decyzji (art. 135 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 14 ust. 6 pkt 2 ustawy Prawo wodne); 2) teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej ustanawia wojewoda w drodze aktu prawa miejscowego (art. 135 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo wodne).	Częściowo uwzględniono nie usunięto „monitorowane” dodano Zarządy Zlewni oraz wojewodowie.
16	10.4. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem/str. 262	GWS.1.2. Ustanawianie stref ochronnych dla ujęć wód powierzchniowych i podziemnych./ Podmiot odpowiedzialny: monitorowane: PGW WP/ Źródła finansowania:	Proponujemy usunąć określenie „monitorowane”, zamiast tego wskazać w tym miejscu jednostki odpowiedzialne za ustanawianie stref ochronnych tj. PGW WP Zarządy Zlewni oraz wojewodowie. W kolumnie ‘Źródła finansowania’ należy dopisać wojewodów i właścicieli ujęć.	Podstawa prawna: 1) wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia właściwy organ Wód Polskich w drodze decyzji (art. 135 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 14 ust. 6 pkt 2 ustawy Prawo wodne); 2) teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej ustanawia wojewoda w drodze aktu prawa miejscowego (art. 135 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo wodne). Jeśli chodzi o finansowanie to strefy ochronne ujęć ustanawia się na koszt właściciela ujęcia (art. 134 ust. 1 ustawa Prawo wodne) zatem należy dopisać właścicieli ujęć. Dodatkowo, skoro wpisano organ wydający decyzje (PGW WP) to należy również uwzględnić drugi organ tj. wojewodów.	Częściowo uwzględniono nie usunięto „monitorowane” dodano Zarządy Zlewni oraz wojewodowie.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie					
17	161 strona - nazwa rezerwatu przyrody	Goszczanowskie Źródłiska	Goszczanowskie Źródłiska im. prof. Ludwika Lipnickiego	ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM z dnia 25 maja 2022 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Goszczanowskie Źródłiska im. prof. Ludwika Lipnickiego” https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewrezerwatprzyrody.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.RP.907	uwzględniono
18	4.9.2. Zwierzęta chronione/ 171 strona			Zapisy w tym rozdziale o gatunkach zwierząt chronionych mają niską wartość informacyjną np. cyt.: „Wśród pozostałych zwierząt na tych obszarach wyróżniamy ssaki, owady, minogi, ryby, płazy, ślimaki, gady”. Brakuje również informacji np. o podjętej współpracy RDOŚ w Gorzowie i RDLP w Szczecinie i Zielonej Górze w zakresie ochrony czynnej rybołowa. Prawie 1/3 populacji krajowej rybołowa znajduje się na terenie woj. lubuskiego. W celu zatrzymania spadku populacji rybołowa od 12 lat w woj. lubuskim prowadzony jest monitoring tego gatunku oraz podejmowane były i są działania ochronne np. montaż sztucznych platform. W latach 2017-2021 w Lasach Państwowych realizowany był projekt pn. „Ochrona rybołowa Pandion haliaetus na wybranych obszarach SPA Natura 2000 w Polsce” we współpracy z Komitetem Ochrony Orłów. 18 z 35 nadleśnictw z terenu RDLP w Szczecinie uczestniczyło w projekcie, w tym 11 z woj. lubuskiego. <i>Należałoby dodać tutaj jeszcze informacje z RDLP w Zielonej Górze.</i> Linki: https://www.gov.pl/web/rdos-gorzow-wielkopolski/monitoring-rybolowa-w-wojewodztwie-lubuskim-podsumowanie-sezonu-	uwzględniono

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
				2022 http://www.rybolowy.pl/strona-1-o_projekcie.html Brak jest rozdziałów opisujących chronione gatunki grzybów i roślin.	
19	4.9.3 Grunty leśne			Zważywszy na fakt, że województwo lubuskie ma największą lesistość w Polsce uważamy, że tematyka lasów jest potraktowana marginalnie. W granicach województwa lubuskiego znajdują się RDLP w Zielonej Górze, Szczecinie oraz w niewielkim udziale RDLP w Poznaniu i Wrocławiu. Informacje pochodzące ze strony internetowej RDLP w Szczecinie dotyczą łącznie trzech województw: zachodniopomorskiego, lubuskiego i wielkopolskiego. Informujemy, że kraina Bałtycka nie znajduje się w zasięgu granic województwa lubuskiego. Proponujemy, aby przy redagowaniu rozdziału skorzystać z Banku Danych o Lasach https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/publikacje . Dane o lasach, w szczególności dotyczące struktury gatunkowej, wiekowej, stanu zdrowotnego oraz występowania szkód w lasach z uwzględnieniem województw znajdują się w publikacji Wielkoobszarowa Inwentaryzacja Stanu Lasów (lata 2017-2021). Brakuje informacji o zasięgach terytorialnych RDLP, nadleśnictwach w granicach woj. lubuskiego. Zbyteczne wydają się być mapy dotyczące puszczy (rysunek 59).	uwzględniono
20	4.9.4 Ochrona lasów			Rozdział został oparty o dane RDLP w Zielonej Górze. Proponujemy, aby przy redagowaniu rozdziału skorzystać z Banku Danych o Lasach https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/publikacje . oraz Stan zdrowotny lasów w Polsce w 2020 r. na podstawie badań monitoringowych -	uwzględniono

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
				www.gios.gov.pl/monlas/raporty/raport_2020/raport_2020.pdf W rozdziale pominięto ochronę przeciwpożarową. Lasy znajdujące się w zasięgu terytorialnym RDLP w Szczecinie zaliczone są do jednych z najbardziej zagrożonych pod względem pożarowym. Na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie znajdują się tereny szczególnie niebezpieczne, pokryte licznymi szybami i zdeformowanymi zapadliskami byłych sztolni. Większość niebezpiecznych zapadlisk zlokalizowana jest w pobliżu szybów. Powstające wokół szybów zapadliska stanowią realne zagrożenie dla życia. W ostatnich latach procesy deformacji terenu znacznie się nasiliły. Często wierzchnia warstwa gleby opiera się tylko na korzeniach drzew, a pod powierzchnią znajduje się pusta przestrzeń po dawnym chodniku. Link: https://osnolubuskie.szczecin.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/rLq1/content/zapadliska-3#.YvD91RzP1PZ Głównym czynnikiem wpływającym na kondycję drzewostanów jest ilość opadów. Zmiana stosunków wodnych przyczynia się do osłabienia kondycji drzew szczególnie starszych, o mniejszych zdolnościach przystosowawczych, które stają się podatne na ataki ze strony szkodników wtórnych oraz grzybów patogennych. Niepokojącym zjawiskiem są anomalie pogodowe powodujące wzrost huraganowych wiatrów i gradobicia. W dniu 23 maja 2014 r. miało miejsce na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie silne gradobicie połączone z huraganowym wiatrem. Grad o średnicy dochodzącej do 3 cm zniszczył korony drzew starszych drzewostanów, dotkliwie uszkodził również uprawy i młodniki. Powierzchnia	

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
				uszkodzonych drzewostanów objęła 2 500,00 ha. W styczniu i lutym 2022 r. silne huraganowe wiatry spowodowały duże szkody w lasach RDLP w Szczecinie. https://www.szczecin.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/v7UyU6OC5fll/content/niszczyciel-sila-wiatru .	
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim					
21	STR 66		Powinno być: "Centralna część województwa lubuskiego znajduje się w..."		uwzględniono
22	67		Brak wskazań Państwowego Instytutu Geologicznego dla województwa lubuskiego przy wyborze najlepszych lokalizacji dla inwestycji geotermalnych: https://www.pgi.gov.pl/wody-mineralne/wm-aktualnosci/12423-wody-termalne-dla-samorzadow.html		uwzględniono
23	69		Powinno być określone czy spadek podłużny rzeki, czy średni spadek rzeki. https://www.wig.wat.edu.pl/cpp/index.php/centrum-plikow2/instytut-inzynierii-geoprzestrzennej-i-geodezji-1/zaklad-hydrometeorologii-wojskowej-i-geomatyki/kilanowski-leszek/ogolnodostepne-70/431-cwiczenie-2-parametry-morfometryczne-rzeki/file Czy ten fragment jest potrzebny?		uwzględniono

Lp .	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
24	70		Podano dane dotyczące podmiotów, a nie urządzeń, czyli np. elektrowni wiatrowych, elektrowni wodnych, biogazowni z podziałem na rolnicze i te, które funkcjonują przy oczyszczalniach ścieków. Przy elektrowniach wiatrowych wskazane byłoby doprecyzowanie, że mowa jest o urządzeniach o mocy powyżej 500 kW.		uwzględniono
25	80		Wymieniono tylko port lotniczy Zielona Góra- Babimost. Brak informacji o pozostałych lotniskach i lądowiskach znajdujących się na terenie województwa lubuskiego. Lotnisko: Przylep koło Zielonej Góry. Lądowisko samolotowe: Lipki Wielkie gmina Santok, Grabowiec gmina Świdnica, Ulim, Borek (prywatne) i Kiełpin(prywatne) gmina Deszczno, Trzebicz Nowy gmina Drezdenko, Szprotawa - Wiechlice. Lądowisko śmigłowcowe: Zielona Góra szpital wojewódzki, Rzepin szpital, Sulęcín szpital, Żary szpital, Nowa Sól szpital, Gorzów Wlkp. szpital, Świebodzin szpital, Wiechlice Pałac (prywatne) gmina Szprotawa, Świebodzin (prywatne), Sudoł gmina Czerwieńsk (prywatne).		uwzględniono

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
26	93		Porównywane dane są niespójne, np. w kolumnie „Lokalizacja punktów pomiarowych” porównywane są tereny wiejskie do gmin wiejskich, pozostałe miasta do miast poniżej 20 tys. mieszkańców, miasta o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. do miast w przedziale 100 tys. do 200 tys. Dla danych z roku 2021 nie ujęto danych dla miast o liczbie mieszkańców w zakresie 20 tys. do 100 tys.		nie uwzględniono W 2020 pomiary wykonywane były dla: - Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. - Pozostałe miasta - Tereny wiejskie W 2021 pomiary wykonywane były dla: - Miasta w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 Mieszkańców - Miasta poniżej 20 000 Mieszkańców - Gminy wiejskie
27	107		JCWP Bogdanka https://wody.isok.gov.pl/pdf/JCW/RW60002318942.pdf .		uwzględniono
28	110		Podsumowania danych nieprawidłowe, tj. podano, że na terenie województwa lubuskiego znajduje się 17 GZWP, a wymieniono nazwy 18 GZPW.		uwzględniono
29	118		Brak danych za poprzednie lata lub za rok 2021 w celu porównania danych.		uwzględniono
30	119		Brak informacji na temat największych ujęć wód podziemnych i powierzchniowych oraz danych dotyczących wydajności i poboru wody, a także zagrożeń dla właściwej jakości wody (parametry chemiczne i fizyczne oraz bakteriologiczne).		Nie uwzględniono RZGW udostępniło dane dot. ilości ujęć, natomiast bez wydajności i poboru. Wpisano łączną ilość ujęć.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
31	154		78 z obszarami Natura 2000 Bledzew i Różanki. Poniżej, przy opisie użytków ekologicznych podano liczbę 410.		uwzględniono
32	160		Powinno być: Dąbrowa Brzeźnicka.		uwzględniono
33	161		Powinno być: Goszczanowskie Źródlika im. prof. Ludwika Lipnickiego Powierzchnia powinna być: 22,74 ha Powinno być: Mechowisko Kosobudki.		uwzględniono
34	164		Powierzchnia powinna być podawana również w stosunku do obszaru znajdującego się w granicach województwa lubuskiego.		uwzględniono
35	165		Powinno być: Łęgi Odrzańskie		uwzględniono
36	168		Plan ochrony posiadają rezerwaty: Bukowa Góra, Bażantarnia, Czaplenice, Czaplisko, Łabędziniec, Zimna Woda, Bagno Chłopiny, Buczyzna Szprotawska, Nad Jeziorem Trześniowskim, Wilanów, Buczyzna Łagowska, Uroczysko Grodziszczce, Żurawie Bagno, Wrzosiec, Pawski Ług, Dębowy Ostrów, Lemierzyce, Nad Młyńską Strugą, Czarna Droga, Jeziora Gołyńskie, Pamięcin, Morenowy Las, Bogdanieckie Grądy (dawniej Bogdaniec II), Anabrzskie Wąwozy, Nietoperek, Jezioro Święte,		uwzględniono

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
			Mesze, Buki Zdroiskie im. prof. Lucjana Agapowa, Janie im. Włodzimierza Korsaka, Dębowiec, Kręcki Łęg, Uroczysko Węglińskie, Młodno, Dąbrowa Brzeźnicka im. Bolesława Grochowskiego, Mokradła Sułowskie, Jezioro Łubówko, Jezioro Wielkie, Dębowa Góra (dawniej Bogdaniec III), Dąbrowa na Wyspie, Rybojady, Rzeka Przyłęzek, Santockie Zakole, Bogdanieckie Cisy, Dolina Ilanki, Radowice, Lubiatowskie Uroczyska, Łęgi koło Słubic, Torfowisko Osowiec, Mierkowskie Suche Bory, Goszczanowskie Źródłiska im. prof. Ludwika Lipnickiego, Bagno Leszczyny, Woskownica, Dolina Ilanki II, Jezioro Ratno, Mechowisko Kosobudki. Zadania ochronne posiadają rezerwaty: Gubińskie Mokradła, Zacisze, Przygielkowe Moczary. Zadań ochronnych nie posiadają rezerwaty: Dębina, Dolina Postomii, Żurawno, Mierkowskie Suche Bory, Gorzowskie Murawy, Goszczanowskie Źródłiska im. prof. Ludwika Lipnickiego, Bagno Leszczyny, Flisowe Źródłiska, Laski, Pniewski Ług.		

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
37	168		Z podsumowania w tabeli nr 70 wynika, że powierzchnia wynosiła 3 095,944.		Uwzględniono Wpisano łączną powierzchnię z danych otrzymanych od RDOŚ w ramach konsultacji
38	170		Brak bardziej szczegółowych informacji, m.in. o głównych korytarzach ekologicznych rangi międzynarodowej, cieków będących korytarzami ekologicznymi (np. rzeki Odra i Warta), dużych kompleksach leśnych.		Uwzględniono
39	173		W kolumnie Formy własności w dwóch wierszach występują tereny zieleni osiedlowej.		uwzględniono
40	174		Brak informacji o Puszczy Noteckiej.		uwzględniono
41	175		Brak informacji czy dane dotyczące nasadzeń drzew i krzewów dotyczą terenów leśnych, czy terenów zieleni. Podano dane za 2020 rok. Brak danych za rok 2021 oraz informacji o usuniętych drzewach i krzewach.		uwzględniono
42	180		Powinno być: skutków susz.		uwzględniono
43	181		Analiza SWOT zbyt ogólna nie wskazująca na mocne strony i powiązane z nimi czynniki mogące mieć negatywny wpływ na jak najpełniejsze wykorzystanie mocnych stron (słabe strony). na przykład: Mocne strony - liczne korytarze ekologiczne.		uwzględniono

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
			Słabe strony - ograniczanie drożności korytarzy ekologicznych spowodowaną antropopresją (zabudowa, tereny przemysłowe itp.).		
44	182		Brak informacji o potencjalnym zagrożeniu dla środowiska w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w zakładach wymienionych w tabeli 76.		uwzględniono
45	187		Nie wskazano, na czym polega problem w związku z wydobywaniem węgla.		uwzględniono Problem ten opisany jest zaraz poniżej w rozdziale 4.11.1. oddziaływanie negatywne na środowisko
46	196		Przepisy dotyczące sporządzania planów miejscowych zobowiązują do rozgraniczania terenów o różnych funkcjach.		Nie uwzględniono Źródłem tabeli jest raport z poprzedniego POŚ. Zadania, czy efekty są wzięte z raportu.
47	204		Prawdopodobnie chodziło o fotowoltaikę montowaną na dachach budynków		Nie uwzględniono Źródłem tabeli jest raport z poprzedniego POŚ. Zadania, czy efekty są wzięte z raportu.
48	204		Audyt krajobrazowy i korytarze ekologiczne: nie wskazano, jaki jest oczekiwany efekt oraz nie przypisano wskaźnika realizacji zadań służących do osiągnięcia celu.		Nie uwzględniono Źródłem tabeli jest raport z poprzedniego POŚ. Zadania, czy efekty są wzięte z raportu.
49	208		Diagnoza problemów bardzo ogólnikowa. Cele poprawy częściowo wskazują na działania prowadzone od wielu lat, czyli identyfikacja i ochrona terenów cennych przyrodniczo		uwzględniono

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
			oraz uwzględnianie tych obszarach w gospodarce przestrzennej. Brakuje skonkretyzowanych, możliwych do osiągnięcia celów.		
50	212		Zbyt ogólne sformułowania. Zarówno w kolumnie uwarunkowania i działania, jak i stan aktualny. W zadaniu dotyczącym utrzymania dobrego stanu jest wskazanie do zieleni, o której nie ma mowy w uwarunkowaniach i stanie aktualnym. Brak konkretnych celów.		uwzględniono Odnosnie braku konkretnych celów, to kolumna nie dotyczy celów, tylko zadań mających na celu utrzymanie dobrego stanu. Konkretnie cele znajdują się w tabeli ze wskaźnikami.
51	240		Przewidziane w POŚ działania mogą być niewystarczające ze względu na małe powierzchnie terenów i obiektów przewidzianych w zadaniach. Powinny być uwzględnione tereny zieleni charakteryzujące się większą powierzchnią, tj. parki i skwery.		uwzględniono
52	242		Powinno być: inwazyjne gatunki obce.		uwzględniono
Miasto Zielona Góra					
53	Tabela 67. Rezerwat przyrody zlokalizowane na terenie województwa lubuskiego. (strona 160) Lp. 6 Zimna Woda	Powiat zielonogórski	Miasto Zielona Góra	Rezerwat znajduje się w granicach administracyjnych miasta na prawach powiatu (analogicznie jak w tabeli nr 69)	uwzględniono
54	Tabela 71. Zestawienie pomników przyrody z podziałem na powiaty, w których się znajdują. (strona 169, liczba	64	65	Na terenie Miasta Zielona Góra ustanowionych jest 65 pomników przyrody ożywionej i nieożywionej CRFOP - Wyszukiwanie (gdos.gov.pl)	dokonano zmiany całego punktu z pomnikami przyrody

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
	pomników dla Miasta Zielona Góra)			Podane dane przedstawili Państwo na podstawie: GUS, stan na 31.12.2020 r., proszę rozważyć czy nie lepiej skorzystać z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, ponieważ wiele z przedstawionych danych dotyczących ilości pomników dla poszczególnych powiatów odbiega od tego co jest w CEFOP	
55	Załączniki Tabela 1. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych przeprowadzonych na terenie województwa lubuskiego w latach 2020-2021.	Zielona Góra, ul. Kisielińska Zielona Góra, ul. Zawadzkiego	Zielona Góra, ul. Szosa Kisielińska Zielona Góra, ul. Zawadzkiego „Zośki”		uwzględniono
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego					
56	- na stronie 240 dokumentu jest zapis dotyczący ilości docelowej planów ochrony dla parków krajobrazowych jako 5. Proponujemy zmienić zapis na ilość docelową planów ochrony na 7 ponieważ w zarządzie ZPKWL jest 7 parków krajobrazowych. - na stronie 239 dokumentu jest zapis dotyczący ilości docelowej planów zadań ochronnych dla Obszarów Natura 2000 jako 5, a stan na 2022 roku wynosi 49. - na stronie 163 dokumentu pod rys. 51 brakuje podpisu pod obszarem chronionego krajobrazu.				uwzględniono

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
Osoby prywatne					
57	Wniosek o dodatkowy punkt.	Wnioskuje o dodatkowy punkt	Wnioskuje się aby w „Programie ochrony środowiska dla województwa lubuskiego znalazł się zapis o następującej treści: Zakaz budowania zakładu termicznego przetwarzania odpadów i innych instalacji mogących negatywnie wpływać na środowisko w Marszowie koło Żar”?	Środowisko w Żarach i okolicach w tym w Marszowie jest już bardzo obciążone różnego rodzaju szkodliwymi substancjami, mamy jedno z najgorszych jakości powietrza na ścianie zachodniej Polski, planowana budowa zakładu termicznego przetwarzania odpadów w Marszowie może jeszcze bardziej to środowisko obciążyć co negatywnie wpłynie na jakość naszego życia.	Nieuwzględniona Program Ochrony Środowiska nie jest dokumentem, w którym zapisuje się zakazy budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów. W Krajowym Planie Gospodarowania Odpadami są zapisy, iż Kpgg 2022 wskazuje na budowę/ rozbudowę/modernizację m.in.: instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Również w WPGO widnieją takie zapisy określające zakres, gdzie będą powstawać te instalacje. Przy planowaniu lokalizacji tych przedsięwzięć rozważać należy możliwości, które pozwoliłyby na uniknięcie konfliktów czy protestów mieszkańców. Ale nie służy ku temu Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego.
58	4. Analiza stanu środowiska na terenie województwa lubuskiego. Punkt 4.1.3. Jakość powietrza. Program ochrony powietrza. Str. 62 i 63.	Zarząd Województwa Lubuskiego opracował nowe programy ochrony powietrza, których integralną częścią jest plan działań krótkoterminowych. Przyjęty przez Sejmik Województwa dnia 7 września 2020 r. Niezbędne analizy do opracowania programów zostały oparte na danych dla 2018 r. (rok bazowy), natomiast realizacja zadań	Zarząd Województwa Lubuskiego opracował nowe programy ochrony powietrza, których integralną częścią jest plan działań krótkoterminowych. Przyjęty przez Sejmik Województwa dnia 7 września 2020 r. Niezbędne analizy do opracowania programów zostały oparte na danych dla 2018 r.	Spalarnie śmieci emitują dużo związków szkodliwych dla środowiska i zdrowia, lokalizacja w terenach gdzie już jest powietrze zanieczyszczone pogłębia degradację tych terenów. Środowisko Żar i okolic w tym Marszowa jest już bardzo obciążone różnego rodzaju szkodliwymi substancjami, mamy jedno z najgorszych jakości powietrza na ścianie zachodniej Polski, planowana budowa zakładu termicznego	Nieuwzględniona Program Ochrony Środowiska nie jest dokumentem, w którym zapisuje się zakazy budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów. W Krajowym Planie Gospodarowania Odpadami są zapisy, iż Kpgg 2022

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
		zaplanowana jest do 2026 r. Realizowanie działań określonych w POP powinno przyczynić się do dalszej poprawy jakości powietrza w kolejnych latach. Do planowanych działań naprawczych na terenie województwa lubuskiego należą: 1. Eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe poprzez: • zastąpienie ich podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub urządzeniami opalnymi gazem; • wymiany niskosprawnych kotłów na paliwa stałe (głównie na węgiel) na: kotły zasilane olejem opałowym; ogrzewanie elektryczne; OZE (głównie pompy ciepła); nowe kotły węglowe zasilane automatycznie spełniające minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe, które zostały określone wymogami ekoprojektu • stosowanie w nowo powstałych budynkach hierarchii źródeł ogrzewania: OZE (pompy ciepła); podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej; urządzenia opalane olejem; ogrzewanie elektryczne, montaż nowych kotłów węglowych zasilanych automatycznie spełniających minimum wymogi jakościowe ekoprojektu dla urządzeń na paliwa stałe. Ponadto w celu zwiększenia efektywności energetycznej budynków, w których dokonywana jest wymiana urządzeń grzewczych, należy prowadzić działania	(rok bazowy), natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do 2026 r. Realizowanie działań określonych w POP powinno przyczynić się do dalszej poprawy jakości powietrza w kolejnych latach. Do planowanych działań naprawczych na terenie województwa lubuskiego należą: 1. Eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe poprzez: • zastąpienie ich podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub urządzeniami opalnymi gazem; • wymiany niskosprawnych kotłów na paliwa stałe (głównie na węgiel) na: kotły zasilane olejem opałowym; ogrzewanie elektryczne; OZE (głównie pompy ciepła); nowe kotły węglowe zasilane automatycznie spełniające minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe, które zostały określone wymogami ekoprojektu • stosowanie w nowo powstałych budynkach hierarchii źródeł ogrzewania: OZE (pompy ciepła); podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej; urządzenia opalane olejem; ogrzewanie elektryczne; montaż nowych kotłów węglowych zasilanych automatycznie spełniających minimum wymogi	przetwarzania odpadów w Marszowie może jeszcze bardziej to środowisko obciążyć co z kolei może wpłynąć negatywnie na jakość naszego życia i zdrowia.	wskazuje na budowę/rozbudowę/modernizację m.in.: instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Również w WPGO widnieją takie zapisy określające zakres, gdzie będą powstawać te instalacje. Przy planowaniu lokalizacji tych przedsięwzięć rozważać należy możliwości, które pozwoliłyby na uniknięcie konfliktów czy protestów mieszkańców. Ale nie służy ku temu Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
		termomodernizacyjne, tj. docieplenie ścian, stropów, dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. 2. Działania promocyjne i edukacyjne: •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia, jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza. •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom wpływ spalania paliw niskiej jakości oraz odpadów na jakość powietrza. 3. prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używania paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.	jakościowe ekoprojektu dla urządzeń na paliwa stałe. Ponadto w celu zwiększenia efektywności energetycznej budynków, w których dokonywana jest wymiana urządzeń grzewczych, należy prowadzić działania termomodernizacyjne, tj. docieplenie ścian, stropów, dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. 2. Działania promocyjne i edukacyjne: •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia, jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza. •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom wpływ spalania paliw niskiej jakości oraz odpadów na jakość powietrza. 3. prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używania paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów. 4. Zakaz budowy Zakładów termicznego przetwarzania odpadów zwany popularnie „spalarnią śmieci” w regionach gdzie środowisko w tym szczególnie powietrze jest znacznie obciążone szkodliwymi związkami w tym w miejscowości Marszów koło Żar.		

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
			5. Zakaz budowy instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko w miejscowości Marszów koło Żar.		
59	Wniosek o dodatkowy punkt.	Wnioskuje o dodatkowy punkt	Wnioskuje się aby w „Programie ochrony środowiska dla województwa lubuskiego znalazł się zapis o następującej treści: Zakaz budowania zakładu termicznego przetwarzania odpadów i innych instalacji mogących negatywnie wpływać na środowisko w Marszowie koło Żar”?	Środowisko Żar i okolic w tym Marszowa jest już bardzo obciążone różnego rodzaju szkodliwymi substancjami, mamy jedno z najgorszych jakości powietrza na ścianie zachodniej Polski, planowana budowa zakładu termicznego przetwarzania odpadów w Marszowie może jeszcze bardziej to środowisko obciążyć co z kolei może wpłynąć negatywnie na jakość naszego życia i zdrowia.	Nieuwzględniona Program Ochrony Środowiska nie jest dokumentem, w którym zapisuje się zakazy budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów. W Krajowym Planie Gospodarowania Odpadami są zapisy, iż Kpgo 2022 wskazuje na budowę/ rozbudowę/modernizację m.in.: instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Również w WPGO widnieją takie zapisy określające zakres, gdzie będą powstawać te instalacje. Przy planowaniu lokalizacji tych przedsięwzięć rozważać należy możliwości, które pozwoliłyby na uniknięcie konfliktów czy protestów mieszkańców. Ale nie służy ku temu Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego.
60	4. Analiza stanu środowiska na terenie województwa lubuskiego. Punkt 4.1.3. Jakość powietrza. Program ochrony powietrza str. 62 i 63.	Zarząd Województwa Lubuskiego opracował nowe programy ochrony powietrza, których integralną częścią jest plan działań krótkoterminowych. przyjęty przez Sejmik Województwa dnia 7 września 2020 r. Niezbędne analizy do opracowania programów zostały	Zarząd Województwa Lubuskiego opracował nowe programy ochrony powietrza, których integralną częścią jest plan działań krótkoterminowych. przyjęty przez Sejmik Województwa dnia 7 września 2020 r. Niezbędne analizy do	Spalarnie śmieci emitują dużo związków szkodliwych dla środowiska i zdrowia, lokalizacja w terenach gdzie już jest powietrze zanieczyszczone pogłębia degradację tych terenów. Środowisko Żar i okolic w tym Marszowa jest już bardzo obciążone różnego rodzaju szkodliwymi substancjami, mamy jedno z najgorszych jakości	Nieuwzględniona Program Ochrony Środowiska nie jest dokumentem, w którym zapisuje się zakazy budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów. W Krajowym Planie

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
		oparte na danych dla 2018 r. (rok bazowy), natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do 2026 r. Realizowanie działań określonych w POP powinno przyczynić się do dalszej poprawy jakości powietrza w kolejnych latach. Do planowanych działań naprawczych na terenie województwa lubuskiego należą: 1. Eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe poprzez: • zastąpienie ich podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub urządzeniami opalnymi gazem; • wymiany niskosprawnych kotłów na paliwa stałe (głównie na węgiel) na: kotły zasilane olejem opałowym; ogrzewanie elektryczne; OZE (głównie pompy ciepła); nowe kotły węglowe zasilane automatycznie spełniające minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe, które zostały określone wymogami ekoprojektu • stosowanie w nowo powstałych budynkach hierarchii źródeł ogrzewania: OZE (pompy ciepła); podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej; urządzenia opalane olejem; ogrzewanie elektryczne, montaż nowych kotłów węglowych zasilanych automatycznie spełniających minimum wymogi jakościowe ekoprojektu dla urządzeń na paliwa stałe. Ponadto w celu zwiększenia efektywności energetycznej budynków, w których dokonywana	opracowania programów zostały oparte na danych dla 2018 r. (rok bazowy), natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do 2026 r. Realizowanie działań określonych w POP powinno przyczynić się do dalszej poprawy jakości powietrza w kolejnych latach. Do planowanych działań naprawczych na terenie województwa lubuskiego należą: 1. Eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe poprzez: • zastąpienie ich podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub urządzeniami opalnymi gazem; • wymiany niskosprawnych kotłów na paliwa stałe (głównie na węgiel) na: kotły zasilane olejem opałowym; ogrzewanie elektryczne; OZE (głównie pompy ciepła); nowe kotły węglowe zasilane automatycznie spełniające minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe, które zostały określone wymogami ekoprojektu • stosowanie w nowo powstałych budynkach hierarchii źródeł ogrzewania: OZE (pompy ciepła); podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej; urządzenia opalane olejem; ogrzewanie elektryczne; montaż nowych kotłów węglowych	powietrza na ścianie zachodniej Polski, planowana budowa zakładu termicznego przetwarzania odpadów w Marszowie może jeszcze bardziej to środowisko obciążyć co z kolei może wpłynąć negatywnie na jakość naszego życia i zdrowia.	Gospodarowania Odpadami są zapisy, iż Kpgo 2022 wskazuje na budowę/rozbudowę/modernizację m.in.: instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Również w WPGO widnieją takie zapisy określające zakres, gdzie będą powstawać te instalacje. Przy planowaniu lokalizacji tych przedsięwzięć rozważać należy możliwości, które pozwoliłyby na uniknięcie konfliktów czy protestów mieszkańców. Ale nie służy ku temu Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
		jest wymiana urządzeń grzewczych, należy prowadzić działania termomodernizacyjne, tj. docieplenie ścian, stropów, dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. 2. Działania promocyjne i edukacyjne: •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia, jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza. •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom wpływ spalania paliw niskiej jakości oraz odpadów na jakość powietrza. 3. prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używania paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.	zasilanych automatycznie spełniających minimum wymogi jakościowe ekoprojektu dla urządzeń na paliwa stałe. Ponadto w celu zwiększenia efektywności energetycznej budynków, w których dokonywana jest wymiana urządzeń grzewczych, należy prowadzić działania termomodernizacyjne, tj. docieplenie ścian, stropów, dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. 2. Działania promocyjne i edukacyjne: •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia, jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza. •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom wpływ spalania paliw niskiej jakości oraz odpadów na jakość powietrza. 3. prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używania paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów. 4. Zakaz budowy Zakładów termicznego przetwarzania odpadów zwany popularnie „spalarnią śmieci” w regionach gdzie środowisko w tym szczególnie powietrze jest znacznie obciążone szkodliwymi		

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
			związkami w tym w miejscowości Marszów koło Żar. 5. Zakaz budowy instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko w miejscowości Marszów koło Żar.		
61	Wniosek o dodatkowy punkt.	Wnioskuje o dodatkowy punkt.	Wnioskuje się aby w „Programie ochrony środowiska dla województwa lubuskiego znalazł się zapis o następującej treści: Zakaz budowania zakładu termicznego przetwarzania odpadów i innych instalacji mogących negatywnie wpływać na środowisko w Marszowie koło Żar”?	Środowisko Żar i okolic w tym Marszowa jest już bardzo obciążone różnego rodzaju szkodliwymi substancjami, mamy jedno z najgorszych jakości powietrza na ścianie zachodniej Polski, planowana budowa zakładu termicznego przetwarzania odpadów w Marszowie może jeszcze bardziej to środowisko obciążyć co z kolei może wpłynąć negatywnie na jakość naszego życia i zdrowia.	Nieuwzględniona Program Ochrony Środowiska nie jest dokumentem, w którym zapisuje się zakazy budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów. W Krajowym Planie Gospodarowania Odpadami są zapisy, iż Kpgg 2022 wskazuje na budowę/ rozbudowę/modernizację m.in.: instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Również w WPGO widnieją takie zapisy określające zakres, gdzie będą powstawać te instalacje. Przy planowaniu lokalizacji tych przedsięwzięć rozważać należy możliwości, które pozwoliłyby na uniknięcie konfliktów czy protestów mieszkańców. Ale nie służy ku temu Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego.
62	4. Analiza stanu środowiska na terenie województwa lubuskiego. Punkt 4.1.3. Jakość powietrza. Program ochrony powietrza str. 62 i 63.	Zarząd Województwa Lubuskiego opracował nowe programy ochrony powietrza, których integralną częścią jest plan działań krótkoterminowych. przyjęty przez Sejmik Województwa dnia 7 września 2020 r. Niezbędne analizy	Zarząd Województwa Lubuskiego opracował nowe programy ochrony powietrza, których integralną częścią jest plan działań krótkoterminowych. przyjęty przez Sejmik Województwa dnia 7 września	Środowisko Żar i okolic w tym Marszowa jest już bardzo obciążone różnego rodzaju szkodliwymi substancjami, mamy jedno z najgorszych jakości powietrza na ścianie zachodniej Polski, planowana budowa zakładu termicznego przetwarzania odpadów w Marszowie może jeszcze bardziej to środowisko obciążyć co z kolei	Nieuwzględniona Program Ochrony Środowiska nie jest dokumentem, w którym zapisuje się zakazy budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
		do opracowania programów zostały oparte na danych dla 2018 r. (rok bazowy), natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do 2026 r. Realizowanie działań określonych w POP powinno przyczynić się do dalszej poprawy jakości powietrza w kolejnych latach. Do planowanych działań naprawczych na terenie województwa lubuskiego należą: 1. Eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe poprzez: • zastąpienie ich podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub urządzeniami opalnymi gazem; • wymiany niskosprawnych kotłów na paliwa stałe (głównie na węgiel) na: kotły zasilane olejem opałowym; ogrzewanie elektryczne; OZE (głównie pompy ciepła); nowe kotły węglowe zasilane automatycznie spełniające minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe, które zostały określone wymogami ekoprojektu • stosowanie w nowo powstałych budynkach hierarchii źródeł ogrzewania: OZE (pompy ciepła); podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej; urządzenia opalane olejem; ogrzewanie elektryczne, montaż nowych kotłów węglowych zasilanych automatycznie spełniających minimum wymogi jakościowe ekoprojektu dla urządzeń na paliwa stałe. Ponadto w celu zwiększenia efektywności energetycznej	2020 r. Niezbędne analizy do opracowania programów zostały oparte na danych dla 2018 r. (rok bazowy), natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do 2026 r. Realizowanie działań określonych w POP powinno przyczynić się do dalszej poprawy jakości powietrza w kolejnych latach. Do planowanych działań naprawczych na terenie województwa lubuskiego należą: 1. Eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe poprzez: • zastąpienie ich podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub urządzeniami opalnymi gazem; • wymiany niskosprawnych kotłów na paliwa stałe (głównie na węgiel) na: kotły zasilane olejem opałowym; ogrzewanie elektryczne; OZE (głównie pompy ciepła); nowe kotły węglowe zasilane automatycznie spełniające minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe, które zostały określone wymogami ekoprojektu • stosowanie w nowo powstałych budynkach hierarchii źródeł ogrzewania: OZE (pompy ciepła); podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej; urządzenia opalane olejem; ogrzewanie elektryczne; montaż	może wpłynąć negatywnie na jakość naszego życia i zdrowia.	W Krajowym Planie Gospodarowania Odpadami są zapisy, iż Kpgo 2022 wskazuje na budowę/rozbudowę/modernizację m.in.: instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Również w WPGO widnieją takie zapisy określające zakres, gdzie będą powstawać te instalacje. Przy planowaniu lokalizacji tych przedsięwzięć rozważać należy możliwości, które pozwoliłyby na uniknięcie konfliktów czy protestów mieszkańców. Ale nie służy ku temu Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
		budynków, w których dokonywana jest wymiana urządzeń grzewczych, należy prowadzić działania termomodernizacyjne, tj. docieplenie ścian, stropów, dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. 2. Działania promocyjne i edukacyjne: •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia, jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza. •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom wpływ spalania paliw niskiej jakości oraz odpadów na jakość powietrza. 3. prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używania paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.	nowych kotłów węglowych zasilanych automatycznie spełniających minimum wymogi jakościowe ekoprojektu dla urządzeń na paliwa stałe. Ponadto w celu zwiększenia efektywności energetycznej budynków, w których dokonywana jest wymiana urządzeń grzewczych, należy prowadzić działania termomodernizacyjne, tj. docieplenie ścian, stropów, dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. 2. Działania promocyjne i edukacyjne: •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia, jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza. •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom wpływ spalania paliw niskiej jakości oraz odpadów na jakość powietrza. 3. prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używania paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów. 4. Zakaz budowy Zakładów termicznego przetwarzania odpadów zwany popularnie „spalarnią śmieci” w regionach gdzie środowisko w tym szczególnie powietrze jest		

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
			znacznie obciążone szkodliwymi związkami w tym w miejscowości Marszów koło Żar. 5. Zakaz budowy instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko w miejscowości Marszów koło Żar.		
63	Wniosek o dodatkowy punkt.	Wnioskuje o dodatkowy punkt	Wnioskuje aby w „Programie ochrony środowiska dla województwa lubuskiego znalazł się zapis o następującej treści: Zakaz budowania zakładu termicznego przetwarzania odpadów i innych instalacji mogących negatywnie wpływać na środowisko w Marszowie koło Żar”?	Środowisko Żar i okolic w tym Marszowa jest już bardzo obciążone różnego rodzaju szkodliwymi substancjami, mamy jedno z najgorszych jakości powietrza na ścianie zachodniej Polski, planowana budowa zakładu termicznego przetwarzania odpadów w Marszowie może jeszcze bardziej to środowisko obciążyć co z kolei może wpłynąć negatywnie na jakość naszego życia i zdrowia.	Nieuwzględniona Program Ochrony Środowiska nie jest dokumentem, w którym zapisuje się zakazy budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów. W Krajowym Planie Gospodarowania Odpadami są zapisy, iż Kpgo 2022 wskazuje na budowę/ rozbudowę/modernizację m.in.: instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Również w WPGO widnieją takie zapisy określające zakres, gdzie będą powstawać te instalacje. Przy planowaniu lokalizacji tych przedsięwzięć rozważać należy możliwości, które pozwoliłyby na uniknięcie konfliktów czy protestów mieszkańców. Ale nie służy ku temu Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego.
64	4.Analiza stanu środowiska na terenie województwa lubuskiego. Punkt 4.1.3. Jakość powietrza. Program ochrony powietrza str. 62	Zarząd Województwa Lubuskiego opracował nowe programy ochrony powietrza, których integralną częścią jest plan działań krótkoterminowych. przyjęty przez Sejmik Województwa dnia 7	Zarząd Województwa Lubuskiego opracował nowe programy ochrony powietrza, których integralną częścią jest plan działań krótkoterminowych. przyjęty przez Sejmik	Środowisko Żar i okolic w tym Marszowa jest już bardzo obciążone różnego rodzaju szkodliwymi substancjami, mamy jedno z najgorszych jakości powietrza na ścianie zachodniej Polski, planowana budowa zakładu termicznego przetwarzania odpadów w Marszowie może	Nieuwzględniona Program Ochrony Środowiska nie jest dokumentem, w którym zapisuje się zakazy budowy instalacji termicznego

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
	i 63.	września 2020 r. Niezbędne analizy do opracowania programów zostały oparte na danych dla 2018 r. (rok bazowy), natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do 2026 r. Realizowanie działań określonych w POP powinno przyczynić się do dalszej poprawy jakości powietrza w kolejnych latach. Do planowanych działań naprawczych na terenie województwa lubuskiego należą: 1. Eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe poprzez: • zastąpienie ich podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub urządzeniami opalnymi gazem; • wymiany niskosprawnych kotłów na paliwa stałe (głównie na węgiel) na: kotły zasilane olejem opałowym; ogrzewanie elektryczne; OZE (głównie pompy ciepła); nowe kotły węglowe zasilane automatycznie spełniające minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe, które zostały określone wymogami ekoprojektu • stosowanie w nowo powstałych budynkach hierarchii źródeł ogrzewania: OZE (pompy ciepła); podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej; urządzenia opalane olejem; ogrzewanie elektryczne, montaż nowych kotłów węglowych zasilanych automatycznie spełniających minimum wymogi jakościowe ekoprojektu dla urządzeń na paliwa stałe. Ponadto w celu zwiększenia	Województwa dnia 7 września 2020 r. Niezbędne analizy do opracowania programów zostały oparte na danych dla 2018 r. (rok bazowy), natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do 2026 r. Realizowanie działań określonych w POP powinno przyczynić się do dalszej poprawy jakości powietrza w kolejnych latach. Do planowanych działań naprawczych na terenie województwa lubuskiego należą: 1. Eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe poprzez: • zastąpienie ich podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub urządzeniami opalnymi gazem; • wymiany niskosprawnych kotłów na paliwa stałe (głównie na węgiel) na: kotły zasilane olejem opałowym; ogrzewanie elektryczne; OZE (głównie pompy ciepła); nowe kotły węglowe zasilane automatycznie spełniające minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe, które zostały określone wymogami ekoprojektu • stosowanie w nowo powstałych budynkach hierarchii źródeł ogrzewania: OZE (pompy ciepła); podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej; urządzenia opalane olejem;	jeszcze bardziej to środowisko obciążyć co z kolei może wpłynąć negatywnie na jakość naszego życia i zdrowia.	przekształcania odpadów. W Krajowym Planie Gospodarowania Odpadami są zapisy, iż Kpgg 2022 wskazuje na budowę/rozbudowę/modernizację m.in.: instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Również w WPGO widnieją takie zapisy określające zakres, gdzie będą powstawać te instalacje. Przy planowaniu lokalizacji tych przedsięwzięć rozważać należy możliwości, które pozwoliłyby na uniknięcie konfliktów czy protestów mieszkańców. Ale nie służy ku temu Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
		efektywności energetycznej budynków, w których dokonywana jest wymiana urządzeń grzewczych, należy prowadzić działania termomodernizacyjne, tj. docieplenie ścian, stropów, dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. 2. Działania promocyjne i edukacyjne: •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia, jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza. •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom wpływ spalania paliw niskiej jakości oraz odpadów na jakość powietrza. 3. prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używania paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.	ogrzewanie elektryczne; montaż nowych kotłów węglowych zasilanych automatycznie spełniających minimum wymogi jakościowe ekoprojektu dla urządzeń na paliwa stałe. Ponadto w celu zwiększenia efektywności energetycznej budynków, w których dokonywana jest wymiana urządzeń grzewczych, należy prowadzić działania termomodernizacyjne, tj. docieplenie ścian, stropów, dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. 2. Działania promocyjne i edukacyjne: •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia, jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza. •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom wpływ spalania paliw niskiej jakości oraz odpadów na jakość powietrza. 3. prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używania paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów. 4. Zakaz budowy Zakładów termicznego przetwarzania odpadów zwany popularnie „spalnią śmieci” w regionach gdzie środowisko w tym		

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
			szczególnie powietrze jest znacznie obciążone szkodliwymi związkami w tym w miejscowości Marszów koło Żar. 5. Zakaz budowy instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko w miejscowości Marszów koło Żar.		
65	Wniosek o dodatkowy punkt.	Wnioskuje o dodatkowy punkt.	Wnioskuje aby w „Programie ochrony środowiska dla województwa lubuskiego znalazł się zapis o następującej treści: Zakaz budowania zakładu termicznego przetwarzania odpadów i innych instalacji mogących negatywnie wpływać na środowisko w Marszowie koło Żar”?	Środowisko Żar i okolic w tym Marszowa jest już bardzo obciążone różnego rodzaju szkodliwymi substancjami, mamy jedno z najgorszych jakości powietrza na ścianie zachodniej Polski, planowana budowa zakładu termicznego przetwarzania odpadów w Marszowie może jeszcze bardziej to środowisko obciążyć co z kolei może wpłynąć negatywnie na jakość naszego życia i zdrowia.	Nieuwzględniona Program Ochrony Środowiska nie jest dokumentem, w którym zapisuje się zakazy budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów. W Krajowym Planie Gospodarowania Odpadami są zapisy, iż Kpgo 2022 wskazuje na budowę/ rozbudowę/modernizację m.in.: instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Również w WPGO widnieją takie zapisy określające zakres, gdzie będą powstawać te instalacje. Przy planowaniu lokalizacji tych przedsięwzięć rozważać należy możliwości, które pozwoliłyby na uniknięcie konfliktów czy protestów mieszkańców. Ale nie służy ku temu Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego.
66	4.Analiza stanu środowiska na terenie województwa lubuskiego. Punkt 4.1.3. Jakość powietrza. Program	Zarząd Województwa Lubuskiego opracował nowe programy ochrony powietrza, których integralną częścią jest plan działań krótkoterminowych. przyjęty przez	Zarząd Województwa Lubuskiego opracował nowe programy ochrony powietrza, których integralną częścią jest plan działań krótkoterminowych.	Spalarnie śmieci emitują dużo związków szkodliwych dla środowiska i zdrowia, lokalizacja w terenach gdzie już jest powietrze zanieczyszczone pogłębia degradację tych terenów.	Nieuwzględniona Program Ochrony Środowiska nie jest dokumentem, w którym zapisuje się zakazy budowy

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
	ochrony powietrza str. 62 i 63.	Sejmik Województwa dnia 7 września 2020 r. Niezbędne analizy do opracowania programów zostały oparte na danych dla 2018 r. (rok bazowy), natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do 2026 r. Realizowanie działań określonych w POP powinno przyczynić się do dalszej poprawy jakości powietrza w kolejnych latach. Do planowanych działań naprawczych na terenie województwa lubuskiego należą: 1. Eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe poprzez: • zastąpienie ich podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub urządzeniami opalnymi gazem; • wymiany niskosprawnych kotłów na paliwa stałe (głównie na węgiel) na: kotły zasilane olejem opałowym; ogrzewanie elektryczne; OZE (głównie pompy ciepła); nowe kotły węglowe zasilane automatycznie spełniające minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe, które zostały określone wymogami ekoprojektu • stosowanie w nowo powstałych budynkach hierarchii źródeł ogrzewania: OZE (pompy ciepła); podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej; urządzenia opalane olejem; ogrzewanie elektryczne, montaż nowych kotłów węglowych zasilanych automatycznie spełniających minimum wymogi jakościowe ekoprojektu dla urządzeń na paliwa stałe.	przyjęty przez Sejmik Województwa dnia 7 września 2020 r. Niezbędne analizy do opracowania programów zostały oparte na danych dla 2018 r. (rok bazowy), natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do 2026 r. Realizowanie działań określonych w POP powinno przyczynić się do dalszej poprawy jakości powietrza w kolejnych latach. Do planowanych działań naprawczych na terenie województwa lubuskiego należą: 1. Eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe poprzez: • zastąpienie ich podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub urządzeniami opalnymi gazem; • wymiany niskosprawnych kotłów na paliwa stałe (głównie na węgiel) na: kotły zasilane olejem opałowym; ogrzewanie elektryczne; OZE (głównie pompy ciepła); nowe kotły węglowe zasilane automatycznie spełniające minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe, które zostały określone wymogami ekoprojektu • stosowanie w nowo powstałych budynkach hierarchii źródeł ogrzewania: OZE (pompy ciepła); podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej;	Środowisko Żar i okolic w tym Marszowa jest już bardzo obciążone różnego rodzaju szkodliwymi substancjami, mamy jedno z najgorszych jakości powietrza na ścianie zachodniej Polski, planowana budowa zakładu termicznego przetwarzania odpadów w Marszowie może jeszcze bardziej to środowisko obciążyć co z kolei może wpłynąć negatywnie na jakość naszego życia i zdrowia.	instalacji termicznego przekształcania odpadów. W Krajowym Planie Gospodarowania Odpadami są zapisy, iż Kpgo 2022 wskazuje na budowę/rozbudowę/modernizację m.in.: instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Również w WPGO widnieją takie zapisy określające zakres, gdzie będą powstawać te instalacje. Przy planowaniu lokalizacji tych przedsięwzięć rozważać należy możliwości, które pozwoliłyby na uniknięcie konfliktów czy protestów mieszkańców. Ale nie służy ku temu Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego.

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
		Ponadto w celu zwiększenia efektywności energetycznej budynków, w których dokonywana jest wymiana urządzeń grzewczych, należy prowadzić działania termomodernizacyjne, tj. docieplenie ścian, stropów, dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. 2. Działania promocyjne i edukacyjne: •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia, jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza. •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom wpływ spalania paliw niskiej jakości oraz odpadów na jakość powietrza. 3. prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używania paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.	urządzenia opalane olejem; ogrzewanie elektryczne; montaż nowych kotłów węglowych zasilanych automatycznie spełniających minimum wymogi jakościowe ekoprojektu dla urządzeń na paliwa stałe. Ponadto w celu zwiększenia efektywności energetycznej budynków, w których dokonywana jest wymiana urządzeń grzewczych, należy prowadzić działania termomodernizacyjne, tj. docieplenie ścian, stropów, dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. 2. Działania promocyjne i edukacyjne: •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia, jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza. •prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom wpływ spalania paliw niskiej jakości oraz odpadów na jakość powietrza. 3. prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używania paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów. 4. Zakaz budowy Zakładów termicznego przetwarzania odpadów zwany popularnie „spalarnią śmieci” w regionach		

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
			gdzie środowisko w tym szczególnie powietrze jest znacznie obciążone szkodliwymi związkami w tym w miejscowości Marszów koło Żar. 5. Zakaz budowy instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko w miejscowości Marszów koło Żar.		
67	Wnioskuje o dodatkowy punkt	Wniosek o dodatkowy punkt.	Wnioskuje aby w Programie ochrony środowiska dla województwa lubuskiego znalazł się zapis o następującej treści: Zakaz budowania zakładu termicznego przetwarzania odpadów i innych instalacji mogących negatywnie wpływać na środowisko w Marszowie.	Środowisko Żar i okolic w tym w Marszowie jest już bardzo obciążone różnego rodzaju szkodliwymi substancjami, mamy jedno z najgorszych jakości powietrza na ścianie zachodniej Polski, planowana budowa zakładu termicznego przetwarzania odpadów w Marszowie może jeszcze bardziej to środowisko obciążyć co negatywnie wpłynie na jakość naszego życia.	Nieuwzględniona Program Ochrony Środowiska nie jest dokumentem, w którym zapisuje się zakazy budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów. W Krajowym Planie Gospodarowania Odpadami są zapisy, iż Kpgo 2022 wskazuje na budowę/rozbudowę/modernizację m.in.: instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Również w WPGO widnieją takie zapisy określające zakres, gdzie będą powstawać te instalacje. Przy planowaniu lokalizacji tych przedsięwzięć rozważać należy możliwości, które pozwoliłyby na uniknięcie konfliktów czy protestów mieszkańców. Ale nie służy ku temu Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego.
68	Wnioskuje o dodatkowy punkt	Wniosek o dodatkowy punkt.	Wnioskuje aby w Programie ochrony środowiska dla województwa lubuskiego znalazł	Środowisko Żar i okolic w tym w Marszowie jest już bardzo obciążone różnego rodzaju szkodliwymi substancjami, mamy jedno z	Nieuwzględniona Program Ochrony Środowiska nie jest

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
			się zapis o następującej treści: Zakaz budowania zakładu termicznego przetwarzania odpadów i innych instalacji mogących negatywnie wpływać na środowisko w Marszowie.	najgorszych jakości powietrza na ścianie zachodniej Polski, planowana budowa zakładu termicznego przetwarzania odpadów w Marszowie może jeszcze bardziej to środowisko obciążyć co negatywnie wpłynie na jakość naszego życia.	dokumentem, w którym zapisuje się zakazy budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów. W Krajowym Planie Gospodarowania Odpadami są zapisy, iż Kpgo 2022 wskazuje na budowę/rozbudowę/modernizację m.in.: instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Również w WPGO widnieją takie zapisy określające zakres, gdzie będą powstawać te instalacje. Przy planowaniu lokalizacji tych przedsięwzięć rozważać należy możliwości, które pozwoliłyby na uniknięcie konfliktów czy protestów mieszkańców. Ale nie służy ku temu Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego.
69	Wniosuję o dodatkowy punkt	Wniosek o dodatkowy punkt.	Wnioskuje aby w Programie ochrony środowiska dla województwa lubuskiego znalazł się zapis o następującej treści: Zakaz budowania zakładu termicznego przetwarzania odpadów i innych instalacji mogących negatywnie wpływać na środowisko w Marszowie.	Środowisko Żar i okolic w tym w Marszowie jest już bardzo obciążone różnego rodzaju szkodliwymi substancjami, mamy jedno z najgorszych jakości powietrza na ścianie zachodniej Polski, planowana budowa zakładu termicznego przetwarzania odpadów w Marszowie może jeszcze bardziej to środowisko obciążyć co negatywnie wpłynie na jakość naszego życia.	Nieuwzględniona Program Ochrony Środowiska nie jest dokumentem, w którym zapisuje się zakazy budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów. W Krajowym Planie Gospodarowania Odpadami są zapisy, iż Kpgo 2022 wskazuje na budowę/rozbudowę/modernizację m.in.: instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Również w WPGO

Lp .	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
					widnieją takie zapisy określające zakres, gdzie będą powstawać te instalacje. Przy planowaniu lokalizacji tych przedsięwzięć rozważać należy możliwości, które pozwoliłyby na uniknięcie konfliktów czy protestów mieszkańców. Ale nie służy ku temu Program Ochrony Środowiska dla województwa lubuskiego.
70	Uwagi przedstawiciela Ruchu Miejskiego Zielona Góra: Sytuacja, szczególnie tego lata, pokazała jak krytyczne są naturalne zasoby wodne. Zielona Góra wysycha, co widać w całym mieście. Sytuację ratują ciekі wodne, znajdujące się w obrębie miasta. Pustelnik, Gęśnik, Łącza, Dłubnia oraz Galina mająca kilka dopływów pomiędzy Jędrzychowem i Drzonkowem są mocno narażone różnymi nieprzemyślanymi inwestycjami. Zwracamy się z uprzejmą prośbą aby program ochrony środowiska objął zielonogórskie ciekі wodne, wraz z ich źródłiskami oraz otulinami. Przykładowo: - otulina Gęśnika za marketem Auchan jest wciąż przeznaczona w studium pod zabudowę. - źródłiska Gęśnika w okolicach osiedla Mazurskiego wciąż są narażone zabudową. - w lesie na wschód Parku Poetów planowana jest droga, - powoli widać zagrożenie działalnością Wód Polskich, które stosują przestarzałe metody, jeśli chodzi o gospodarkę wodną, typu budowa otwartych zbiorników retencyjnych zamiast zachowania naturalnego spowolnienia przepływu wód. - okolice Łączy na północ od osiedla Zacisze także są zagrożone zniszczeniem poprzez budowę drogi o wątpliwym uzasadnieniu. Rozumiemy, że inwestycje też są ważne ale gdy zabraknie w okolicy wody, to cała reszta straci na znaczeniu. Wiele działań władz miasta skłania do zastanowienia czy w jakikolwiek sposób zasoby wodne oraz ich utrzymanie są brane pod uwagę.				Częściowo uwzględniono Uwaga częściowo jest ujęta w Programie. Kierunek interwencji GW.2. <i>Przeciwdziałanie skutkom suszy poprzez zwiększanie retencji oraz ochronę zasobów wodnych</i> przedstawia różne działania mające na celu zapobieganie skutkom suszy. W zadania wpisuje się również ochrona zielonogórskich cieków wodnych. Wojewódzki Program ochrony środowiska ma duży stopień ogólności i niestety nie jesteśmy w stanie wyszczególnić konkretnych cieków. Daną prośbę proszę kierować w ramach konsultacji dokumentów Urzędu Miasta Zielonej Góry. Ponadto jeśli otulina Gęśnika za marketem Auchan jest wciąż przeznaczona w studium pod zabudowę, to wojewódzki

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (rozdział/ punkt/ strona)	Dotychczasowy zapis	Proponowany zmieniony zapis	Uzasadnienie uwagi	Uwzględnienie uwagi
					Program ochrony środowiska nie zmienia. Poszczególne inwestycje są poddawane procedurze oddziaływania na środowisko.
71		W POŚ uwzględnić projekt: Reintrodukcja dropia Otis tarda w województwie lubuskim. Projekt dotyczy obszaru powiatu Strzelce Krajeńskie. Projekt wiąże się z: - promocją programów rolnośrodowiskowych w celu promowania ekstensywnego rolnictwa przyjaznego przyrodzie i m.in. dropiom, - PZŁ prowadzi obecnie kontrolę gatunków inwazyjnych i drapieżników (lisy) co wpłynie pozytywnie na stan zwierzyny drobnej i dropia, - budowa stacji do reintrodukcji i edukacji (PZŁ) oraz prowadzenie poletek z ekstensywnie prowadzonymi uprawami,, - promowanie turystyki przyrodniczej. Zadania te wkomponowują się w ogłoszoną przez Komisję Europejską "Strategie dla Bioróżnorodności 2030", ponieważ poprawa środowiska dla dropia przekłada się na wspieranie bioróżnorodności.			częściowo uwzględniono Dokument uzupełniono o zapis o potrzebie realizacji programów ochronnych, w tym program ochrony dropia. Wojewódzki Program Ochrony Środowiska ma jednak zbyt wysoki stopień ogólności, i to zadanie wpisuje się w inne ogólne, przykładowo ZP.1.1. Ochrona rzadkich chronionych i zagrożonych wyginieciem gatunków flory i fauny. ZP.1.5. Opracowanie i wdrażanie programów ochrony gatunków zagrożonych. ZP.1.6. Monitoring obszarów chronionych oraz siedlisk przyrodniczych i gatunków.

Uzyskane stanowiska oraz opinie organów wykorzystano przy konstruowaniu ostatecznej wersji *Programu*.